

nižšími soudy právem zamítnuta a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn.

Čís. 11302.

Poštovní řád ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák., upravuje soukromoprávní poměr založený mezi státní správou a stranami poštovní nákladní nebo přepravní smlouvou. Pro výklad jeho platí obecná pravidla § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.

K žádosti podle § 216 poštovního řádu o zjištění úbytku nebo poškození stačí, že žádost byla podána na poště a v úředních hodinách. Nezáleží na tom, jakými slovy byla žádost vznesena, stačí, že ji přednosta poštovního úřadu učinil předmětem úředního jednání. Prohlášení přednosta poštovního úřadu, že bude věc hlásiti ředitelství, zbavilo příjemce zásilky povinnosti, by podal na poště v úředních hodinách novou reklamaci. Jde na vrub poštovní správy, opomenul-li poštovní úředník sepsati protokol.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1931, Rv I 908/30.)

Žalující banka zaslala akciové cukrovarnické společnosti peněžní dopis, v němž bylo 20 kusů pětisícových bankovek, a udala cenu 5.000 Kč. Dopis vyzvedl na poště v dopoledních hodinách zřízenec H. akciové společnosti, odevzdal ho adjunktovi společnosti R-ovi, jenž dopis uložil do pokladny a otevřel ho odpoledne v přítomnosti správce K-a, při čemž bylo zjištěno, že v dopisu bylo jen 10 kusů pětisícových bankovek a 10 kusů obyčejného papíru téže velikosti jako bankovky. Ještě před 17. hodinou byl poslán na poštovní úřad zřízenec H., jenž vyřídil poštmistrovi P-ovi, by přišel do cukrovaru, že v zásilce scházejí peníze, sluha vyřídil vzkaz přednostovi poštovního úřadu v místnostech poštovního úřadu, když se v nich ještě úřadovalo, poštministr vyhověl žádosti a přišel hned do cukrovaru, tam mu byl ukázán vykradený dopis a vše bylo vysvětleno, načež poštministr odepřel sice sepsati protokol, ale na dotaz, co hodlá podniknouti, odpověděl, že věc ohlásí poštovnímu ředitelství. Proti žalobě banky, již společnost svůj nárok postoupila, na poštovní erár o zaplacení 5.000 Kč, namítl žalovaný najmě, že nebyly zachovány předpisy § 216 nař. min. obch. ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. O b a n i ž š í s o u d y z tohoto důvodu žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d uvedl v d ů v o d e c h: Odvolatel vytýká napadenému rozsudku, že nesprávně vyložil ustanovení § 216 pošt. ř. Ve směru tom však prvý soud zcela správně uvažoval, zda jsou tu předpoklady tohoto § pošt. ř., neboť nezachoval-li se adresát podle těchto předpisů, ztrácí nárok na náhradu škody a bylo by zbytečné obírat se důkazy o tom, že škoda mohla a také jen skutečně vzešla za dopravy poštou. Ve směru tom stanoví § 216 pošt. ř. ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. dosud platný: Kdy pošta přestává ručiti: 1. a) nárok na náhradu za zmenšení neb poškození cenného psaní uhasne tím, že se zásilka převezme, b) ne-

může se však pošta odvolávat na to: 1. zjistí-li se zmenšení nebo poškození při šetření podle § 204 nebo 205, 2. žádá-li příjemce, možno-li bez prodlení po objevení, nejpozději však v den jdoucí po přijetí, u zásilky na příjemce mimo poštovní místo nejpozději druhého dne, jdoucího po dnu přijetí, v úředních hodinách u dodacího poštovního úřadu o to, by bylo zjištěno zmenšení nebo poškození. Příjemci náleží dokázati, že zmenšení nebo poškození nastalo v době mezi podáním a vydáním jemu nebo náhradnímu příjemci. V souzeném případě odvolací soud z výpovědí svědků: R-a a H-a zjistil, že peněžní dopis byl na poště převzat osobou oprávněnou k jeho vyzvednutí, H-em bez pozastavení. Ustanovení §§ 204 a 205 pošt. ř. tu tedy nemá místa. Zbývá případ druhý. Ustanovení to jest jasné a přesné a stanoví pod ztrátou nároku, tedy, kdy pošta přestává ručiti, kdy a jak musí býti postupováno, a stanoví zejména, že hlášení případu se musí státi v úředních hodinách a musí býti žádáno u dodacího poštovního úřadu o to, by bylo zjištěno zmenšení nebo poškození. Svědek Josef P. udal, a odvolací soud v základě tom zjišťuje, že jeho úřední hodiny jsou odpoledne od 14. hod. do 17 hodin 30 min., že se dostavil k němu do kanceláře krátce před šestou hodinou, kdy svědek ještě dlel v kanceláři, byl však právě na odchodu. Udál dále a odvolací soud v základě tom zjistil, že vyhověl pozvání a šel do cukrovaru, nevěda, oč jde, že tam nešel ve věci úřední a že také hlášení schodku peněz, o němž se tam dověděl, nevzal na vědomí úředně. Ze slyšených svědků jediný K. udává, že P-a žádal, by sepsal protokol, ten že to odepřel s odůvodněním, že tu není úřední místnost. Svědek R., ač byl celému jednání přítomen, udal, že se nepamatuje, byl-li poštovní P. vyzván, by sepsal protokol, a nepamatuje se ani, zda to odmítl, rovněž svědek L. uvádí, že za jeho přítomnosti o sepsání protokolu poštovním nebyla řeč. Svědek Josef P. udal, že se nepamatuje, zda byl žádán o sepsání protokolu. Ale i kdyby tomu bylo tak, takové požádání neodpovídá ustanovení § 216 pošt. ř., neboť jako první soud dochází i odvolací soud ku právnímu názoru, že se hlášení nestalo v úředních hodinách na dodacím úřadě poštovním, že poštovní P. v souzeném případě nevystupoval jako osoba úřední a hlášení o schodku nevzal v úřední vědomost. I když svědek P. prohlásil, že podá o věci zprávu na poštovní ředitelství do Prahy, neznamena to, že bylo vyhověno předpisu shora citovaného ustanovení poštovního řádu. Poukaz odvolatele na ustanovení §§ 21, 28 služební pragmatiky ze dne 25. ledna 1914, čís. 15 ř. zák. nelze se sporným případem srovnati. Předepisují sice cit. ustanovení státnímu zaměstnanci, by v každé době dbal veřejných zájmů a, když to zájem služby vyžaduje, pracoval i přes úřední hodiny, ale v souzeném případě nejde o zájem veřejný, nýbrž o zájem příjemce zásilky, osoby soukromé, a úřadování přes čas znamená vyvíjeti úřední činnost v úřadě i přes stanovené normální hodiny pracovní. Svědek P. svou úřední činnost skončil tím, že se po hodině, určené k jeho úřadování na poštovním úřadě, z místnosti úřední vzdálil, aniž dále jednal jako osoba úřední. Nenabyl tedy a nemohl nabýti, jak se odvolatel domnívá, úředního charakteru okamžikem, kdy šel do cukro-

varu nikoliv za úřední věci v úředních hodinách nebo po nich, nýbrž v záležitosti neúřední a tam jako osoba soukromá nabytí vědomosti o ztrátě peněz. Zůstal i tu nadále osobou bez úředního svého charakteru, tedy osobou mimo službu, osobou soukromou. Vyložil tedy první soud ustanovení § 216 pošt. ř. správně.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s výkladem, který nižší soudy daly § 216 poštovního řádu ze dne 22. září 1916, čís. 317 ř. zák. Poštovní řád vydaný na základě §§ 23 a 24 poštovního zákona ze dne 5. listopadu 1837, čís. 240 sb. z. s. nařízením ministerstva obchodu, není zákonem, nýbrž upravuje jako *lex contractus* soukromoprávní poměr založený mezi státní správou a stranami poštovní nákladní nebo přepravní smlouvou. Pro jeho výklad platí obecná pravidla § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák., že nemá býti ulpěno na doslovném významu použitých slov, nýbrž dbáno skutečné vůle stran a zvyklostí poctivého vzájemného styku. Při takovém výkladu nelze zamítnouti žalobu pro nedodržení podmínek předepsaných pro zachování nároku na náhradu škody v případě, že vykradení bylo příjemcem zpozorováno teprve po převzetí cenného dopisu. Podle § 216 pošt. ř. dostačuje, když příjemce ihned, jak zpozoroval úbytek nebo poškození, nejpozději však — byl-li dopis doručen v místě poštovního úřadu — následujícího dne žádal u dodacího poštovního úřadu v úředních hodinách zjištění úbytku nebo poškození. To se v souzeném případě i podle skutkového zjištění odvolacího soudu stalo. Úbytek obsahu peněžního dopisu byl zpozorován v cukrovaru pozdě odpoledne při jeho otevření. Ihned, ještě téhož dne, kdy byl dopis poštovním úřadem vydán sluhovi cukrovaru, byl poslán tento sluha na poštu vyřídit poštmistřovi, by přišel do cukrovaru, že v zásilce scházejí peníze, sluha vyřídil vzkaz přednostovi poštovního úřadu v místnostech poštovního úřadu, když se v nich ještě úřadovalo, poštministr vyhověl žádosti a přišel hned do cukrovaru, tam mu byl ukázán vykradený dopis a vše bylo vysvětleno, načež poštministr odepřel sice sepsati protokol, ale na dotaz, co hodlá podniknouti, odpověděl, že věc ohlásí poštovnímu ředitelství. Není předepsáno, že se úřední zjišťování musí dít v úředních místnostech a v úředních hodinách. Nezáleží na tom, jakými slovy sluha cukrovaru uložený mu vzkaz vyřídil, dostačuje, že přednosta poštovního úřadu jej učinil předmětem úředního jednání. Oba nižší soudy založily sice svá rozhodnutí hlavně na svědecké výpovědi poštmistra P-a, že nebyl v cukrovaru, nýbrž jako osoba soukromá, podporované svědectvím ředitele L-a, že podle jeho dojmu poštministr nevzal hlášení případu úředně na vědomí, poněvadž nese-psal o tom protokol, ale poštmistřova svědecká výpověď jest v příkrém rozporu se skutečností, že na otázku, co hodlá podniknouti, odpověděl, že ohlásí případ poštovnímu ředitelství. Předmětem

služebního hlášení mohly býti jen úřední poznatky a výsledek úředního šetření, výpověď poštmistrovu lze proto hodnotiti jen jako nesprávný názor svědka o povaze jeho úkonu, nikoliv jako svědectví o skutkové okolnosti. Každým způsobem zbavilo poštmistrovo prohlášení, že věc bude hlásiti ředitelství, správu cukrovaru povinnosti, by následující den, kdy byl k reklamaci ještě čas, podala na poště v úředních hodinách reklamaci novou. Že nebyl o jednání v cukrovaru sepsán protokol, vysvětluje poštministr P. ve svých svědeckých výpovědích tím, že se nepokládal k tomu oprávněným, an nebyl při otevření cenného dopisu. Netřeba uvažovati o tom, zda přece měl býti protokol sepsán, neboť případné opomenutí poštovního úředníka jde na vrub poštovní správy a nemůže zbaviti žalující stranu jejích nároků. Námitka, že žalující stranou nebyly zachovány předpisy § 216 pošt. ř., není tudíž opodstatněna, a bylo jednati o další námitce, že cenný dopis nebyl vyloupen za poštovní dopravy.

